

Izvanredni pravni lijekovi u posebnim upravnim postupcima

Barišić, Ivelina

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic "Nikola Tesla" in Gospić / Veleučilište "Nikola Tesla" u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:107:160178>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-20**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository](#)

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Ivelina Barišić

**Izvanredni pravni lijekovi
u posebnim upravnim postupcima**

**Extraordinary legal remedies
in special administrative procedures**

Završni rad

Gospić, 2016.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Upravni odjel

Stručni upravni studij

**Izvanredni pravni lijekovi
u posebnim upravnim postupcima**

**Extraordinary legal remedies
in special administrative procedures**

Završni rad

MENTOR

Mr.sc. Ivan Šprajc

STUDENT

Ivelina Barišić

MBS: 2963000397/13

Gospić, ožujak 2016.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću
Upravni odjel
Otočac, 27. 10. 2015.

Z A D A T A K
za završni rad

Pristupniku/-ici: IVELINI BARIŠIĆ MBS: 2963000397/13

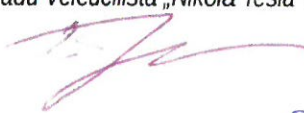
Studentu stručnog studija Javne uprave izdaje se tema završnog rada pod nazivom

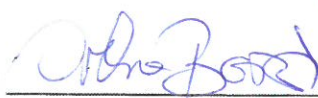
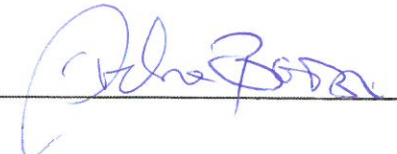
IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI U POSEBNIM UPRAVNIM POSTUPCIMA

Sadržaj zadatka :

Pristupnica je za temu završnog rada odabrala zanemarenu temu izvanrednih pravnih lijekova u posebnim upravnim postupcima. Pristupnica će analizirati izvanredne pravne lijekove iz slijedećih pravnih područja: pravo socijalne skrbi, pravo mirovinskog osiguranja, specifično pravno područje prava samostalnih umjetnika te naposljetku i regulaciju posebne mogućnosti službene odjave prebivališta u Zakonu o prebivalištu. Za svako od navedenih područja postoji posebna postupovna regulacija za koju je, među inima, karakteristično i postojanje posebnih izvanrednih pravnih lijekova. Poseban slučaj i u ovom kontekstu predstavlja Zakon o prebivalištu. Analiza će pokazati osnovne karakteristike tih lijekova (ovlaštenici, rokovi, nadležnost, postupak, pravna zaštita) uz osnovni uvid u upravnu, upravnosudsku a po potrebi i ustavnosudsku praksu. Na kraju će se dati sinteza rezultata analize koja će naznačiti u kojoj mjeri se u posebnim upravnim područjima i postupcima odstupa od općeg postupovnog režima utvrđenog Zakonom o općem upravnom postupku (ZUP).

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.
Mentor: **mr.sc. Ivan Šprajc** zadano: 27. 10. 2015.

Pročelnik odjela: predati do:
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

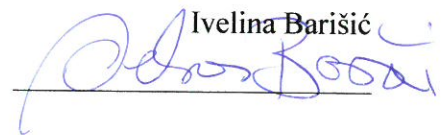
Student: primio zadatak:
(ime i prezime)

Dostavlja se:

- mentoru,
- pristupniku

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom „Izvanredni pravni lijekovi u posebnim upravnim postupcima" izradila samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora mr. sc. Ivana Šprajca.

Ivelina Barišić

SAŽETAK

Izabrana tema diplomskog rada je "Izvanredni pravni lijekovi u posebnim upravnim postupcima".

U tijeku svog izlaganja izložila sam o izvanrednim pravnim lijekovima u upravnim postupcima (obnova postupka, oglašavanje rješenja ništavim, te poništavanje i ukidanje rješenja). Također sam iznijela i razloge za podnošenje izvanrednih pravnih lijekova i rokove.

Na kraju izložila sam o izvanrednim pravnim lijekovima u posebnim upravnim postupcima jer novi Zakon o općem upravnom postupku predviđa kao moguće da se pojedina postupovna pitanja u pojedinim upravnim područjima, uz uvjete koje se za to propisuje posebni zakon, urede na način različit od onoga što donosi novi Zakon o općem upravnom postupku.

Ključne riječi: Zakon o općem upravnom postupku, izvanredni pravni lijekovi, posebni upravni postupak

Summary

The selected topic of this thesis is "Extraordinary legal remedies in special administrative procedures".

During this presentation, extraordinary legal remedies in administrative proceedings are presented (retrials, advertising the decision null and void, and the annulment and revocation of the decision). I also presented and explained the reasons for submission of extraordinary remedies and deadlines.

Finally I presented the extraordinary legal remedies in the special administrative procedure because the new Law on General Administrative Procedure Act provides as possible, to certain procedural matters in certain administrative areas, the conditions that are required by the separate law offices in a way different from what brings the new Law on administrative procedure.

Keywords: *The Law on Administrative Procedure, extraordinary legal remedies, special administrative Procedure*

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1-2
2. IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI.....	3
2.1. Obnova postupka	4-7
2.2. Oglašavanje rješenja ništavim	8-9
2.3. Poništavanje i ukidanje rješenja	10-12
3. IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI U POSEBNIM UPRAVNIM POSTUPCIMA.....	13-16
3.1. Izvanredni pravni lijekovi prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.....	16-18
3.2. Izvanredni pravni lijekovi prema Zakonu o socijalnoj skrbi.....	18-21
3.3. Izvanredni pravni lijekovi prema Zakonu o prebivalištu.....	21-23
3.4. Izvanredni pravni lijekovi prema Zakonu o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva.....	24-25
3.5. Izvanredni pravni lijekovi prema Zakonu o pravima branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.....	25-27
4. ZAKLJUČAK.....	28-31

1. UVOD

ZUP predstavlja opća pravila upravnog postupka vrlo široke primjene, po kojima su dužna postupati tijela državne uprave i druga državna tijela, zatim jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i pravne osobe s javnim ovlastima za rješavanje u upravnim stvarima.

S toga je potrebno istaknuti da se ovim Zakonom propisuju i uvjeti za primjenu posebnih postupaka, u slučaju kad se pojedina pitanja postupka za određenu upravnu oblast mogu posebnim zakonom urediti drugačije nego što je to određeno pravilima općeg upravnog postupka, ako je to nužno za postupanje u toj upravnoj oblasti i nije protivno načelima ovog Zakona.

1991. godine Zakonom o preuzimanju Zakona o općem upravnom postupku u Republici Hrvatskoj preuzet je u pravni sustav Republike Hrvatske bivši jugoslavenski savezni Zakon o općem upravnom postupku u pročišćenom tekstu iz 1986. ("Službeni list SFRJ" br. 47/86) U bivšoj državi Zakon o općem upravnom postupku donesen je 1956. ("Službeni list SFRJ" br. 52/56).

Dana 1. siječnja 2010. stupio je na snagu Zakon o općem upravnom postupku (u daljnjem tekstu: ZUP) koji je objavljen u "Narodnim novinama", broj: 47/09.

Donošenjem i stupanjem na snagu novog ZUP-a zakonodavac je želio opći upravni postupak pojednostaviti te ga lišiti svih nepotrebnih postupovnih odredbi, što je rezultiralo bitno manjim opsegom ZUP-a u odnosu na dotadašnji (stotinjak članaka manje).

Novi ZUP je mnoga pitanja upravnog postupka uredio na nov način. Jedno od takvih je i pitanje podredne primjene ZUP-a u posebnim upravnim postupcima. Naime, i pri drugačijem uređenju nekih pitanja u posebnim upravnim postupcima mora se "zadržati jedinstveno upravno postupanje i pojednostavljenje upravnog postupka, preglednost rješavanja i učinkovito ostvarivanje prava građana i drugih stranaka u postupku" (obrazloženje čl. 3. Konačnog prijedloga ZUP-a, izvor: www.sabor.hr, 01.10.2010).

Dakle, ključna je odredba čl. 3. st. 1. ZUP-a koja sadrži uvjete ispunjenjem kojih se tek smije propisati posebni upravni postupak te time odstupati od postupka propisanog ZUP-om.

U prvom dijelu rada izlagat ću o izvanrednim pravnim lijekovima koje propisuje ZUP, a u drugom dijelu o izvanrednim pravnim lijekovima u posebnim upravnim postupcima koji su propisani posebnim zakonom i uređeni na različit način od onog što propisuje ZUP.

2. IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

Kao i u drugim postupcima i upravni postupak poznaje izvanredne pravne lijekove koji se protiv upravnog akta mogu koristiti nakon što je utrnula mogućnost korištenja žalbe ili drugog redovitog pravnog lijeka protiv istog upravnog akta odnosno pravomoćnosti.

Za ispravljanje eventualnih nezakonitosti u takvim aktima potrebno je pokrenuti novi, izvanredni postupak, a to je moguće učiniti korištenjem izvanrednog pravnog lijeka.

Izvanredne pravne lijekove smije propisati samo zakon, a uobičajeno se ova kategorija pravnih lijekova koristi zbog relativno malog broja razloga i uz najčešće složene preduvjete.

Kao načelo takav stav naspram izvanrednih pravnih lijekova zauzima i novi tekst ZUP-a putem načela zaštite stečenih prava stranaka (čl. 13. ZUP).¹

Odredbom čl. 13. ZUP propisano je da odluka javnopravnog tijela protiv koje se ne može izjaviti žalba niti pokrenuti upravni spor (pravomoćna odluka), a kojom je stranka stekla određeno pravo odnosno kojom su stranci određene neke obveze, može se poništiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima propisanim zakonom.

Pravni lijekovi su postupovne radnje stranaka protiv odluka javnih tijela, te se dijele na:

- a) redovne i izvanredne,
- b) suspenzivne i nesuspensivne,
- ç) devolutivne i remonstrativne,
- d) samostalne i nesamostalne
- e) jednostrane i dvostrane.

¹ mr.sc. Ivan Šprajc: Upravni postupak prema Zakonu o općem upravnom postupku (NN 47/09) -predavanja i vježbe

2.1 Obnova postupka

Svrha obnove postupka je rasvjetljivanje novih činjenica i novih dokaza, otklanjanje posljedica povrede odredaba postupaka, kao i uklanjanje nezakonitog djelovanja. Ponoviti se može postupak koji je okončan rješenjem (tj. protiv kojeg se rješenja ne može izjaviti žalba).

ZUP propisuje deset razloga za obnovu postupa razvrstanih u dvije skupine.

U prvoj skupini se nalazi sedam razloga (najistaknutiji razlog su tzv. „nove činjenice i novi dokazi“ pod čime se razumije iznošenje „novih“ činjenica odnosno izvođenje „novih“ dokaza koji nisu bili izneseni odnosno izvedeni u prethodno provedenom postupku iako su tada postojali - čl. 123. st. 1. ZUP) čije korištenje je ograničeno s dva roka.²

Prvi rok je objektivni i iznosi tri godine od dana dostave rješenja stranci, a drugi rok je subjektivni i iznosi 30 dana od dana saznanja za razloge obnove.

Dakle, odredbom čl. 123. st. 1. ZUP-a propisano je da obnova postupka u kojem je doneseno rješenje protiv kojeg se ne može izjaviti žalba može se pokrenuti na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti u roku od tri godine od dana dostave rješenja stranci:

1. ako se sazna za nove činjenice ili stekne mogućnost da se upotrijebe novi dokazi koji bi, sami ili u vezi s već izvedenim i upotrijebljenim dokazima, mogli dovesti do drukčijeg rješenja da su te činjenice, odnosno dokazi bili izneseni, odnosno upotrijebljeni u prijašnjem postupku,

2. ako je rješenje povoljno za stranku doneseno na temelju neistinitih navoda stranke kojima je službena osoba dovedena u zabludu,

3. ako je rješenje donijela osoba koja nije bila ovlaštena za njegovo donošenje ili osoba koja je morala biti izuzeta,

² mr.sc. Ivan Šprajc: Upravni postupak prema Zakonu o općem upravnom postupku(NN 47/09) – predavanja i vježbe

4. ako kolegijalno tijelo koje je donijelo rješenje nije rješavalo u propisanom sastavu ili ako za rješenje nije glasovala propisana većina,

5. ako osobi koja je trebala sudjelovati u svojstvu stranke nije bila dana mogućnost sudjelovanja u postupku,

6. ako stranku nije zastupao zakonski zastupnik,

7. ako osobi koja je sudjelovala u postupku nije bila dana mogućnost da se služi svojim jezikom ili pismom.

U drugoj skupini razloga za obnovu postupka nalaze se tri razloga čije korištenje nije podložno nikakvom subjektivnom ili objektivnom roku.

Odredbom čl. 123. st. 2. ZUP propisano je da obnova postupka u kojem je doneseno rješenje protiv kojeg se ne može izjaviti žalba može se pokrenuti na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti bez vremenskog ograničenja:

1. ako je rješenje doneseno na temelju lažne isprave ili lažnog iskaza svjedoka ili vještaka ili je posljedica kakvog kaznenog djela,

2. ako se rješenje temelji na presudi donesenoj u sudskom postupku, a ta je presuda pravomoćno ukinuta,

3. ako se rješenje temelji na prethodnom pitanju, a nadležni sud ili javnopravno tijelo o tom je pitanju kasnije odlučilo u bitnim točkama drukčije.

Osim objektivnog roka od tri godine stranka, odnosno državni odvjetnik ili drugo ovlašteno državno tijelo, može zahtijevati obnovu postupka u roku od 30 dana od dana saznanja za razloge obnove postupka ili od kad je stekla mogućnost upotrebe novih dokaza (subjektivni rok).

Prijedlog za obnovu postupka stranka predaje tijelu koje je donijelo rješenje na način propisan za predaju podnesaka.³

U prijedlogu za obnovu postupka moraju se učiniti vjerojatnim razlozi zbog kojih se traži obnova postupka i mora biti podniet u zakonskom roku. Prijedlog ne odgađa izvršenje rješenja po kojem se traži obnova, međutim tijelo koje je ovlašteno o prijedlogu može rješenjem odrediti drugačije.

Tijelo nadležno za rješavanje u prijedlogu za obnovu postupka je ono javnopravno tijelo koje je donijelo rješenje protiv kojeg se ne može izjaviti žalba.

Dakle, obnova postupka po svojoj naravi je:

- remonstrativan pravni lijek jer o njemu rješava sud koji je donio odluku protiv koje se podnosi (judex a quo),
- nesuspendivan jer ne odgađa izvršenje te odluke⁴,
- dvostran se dostavlja protivniku na odgovor i
- samostalan jer se može podnijeti te se o njemu odlučuje neovisno od drugih pravnih lijekova.

Kad nadležno tijelo primi prijedlog za obnovu postupka, dužno je ispitati je li prijedlog pravodoban i izjavljen od ovlaštene osobe te je li okolnost na kojoj se prijedlog temelji učinjena vjerojatnom. Ako ti uvjeti nisu ispunjeni, nadležno tijelo odbacit će prijedlog rješenjem.⁵

Nadležno tijelo odbit će prijedlog za obnovom postupka rješenjem ako utvrdi da uvjeti za obnovu postupka nisu ispunjeni, odnosno dokazi koji se iznose kao razlog za obnovu postupka ne mogu dovesti do drugačijeg rješenja.

³ čl. 124. st. 1. Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine", broj: 47/09)

⁴Prijedlog za obnovu postupka ne odgađa izvršenje rješenja po kojem se obnova traži. Iznimno, tijelo nadležno za odlučivanje o prijedlogu može rješenjem odgoditi izvršenje dok se ne odluči o pitanju obnove postupka (čl. 124. st. 3. ZUP).

⁵ čl. 126. st. 1. Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine", broj: 47/09)

Ukoliko nadležno tijelo ne odbaci, niti odbije prijedlog za obnovu postupka ili po službenoj dužnosti utvrdi da postoje razlozi za obnovu postupka, donijet će **rješenje kojim će dopustiti obnovu postupka** i odrediti u kojem će se opsegu postupak obnoviti.

Rješenje kojim se dopušta obnova postupka odgađa izvršenje rješenja protiv kojeg je obnova dopuštena.

Nadležno će tijelo, čim utvrdi postojanje uvjeta za obnovu, poduzeti one radnje postupka koje se imaju obnoviti, ne donoseći posebno rješenje kojim se obnova dopušta kad je to prema okolnostima slučaja moguće i u interesu je ubrzanja postupka.

Nakon što je provelo obnovu postupka, nadležno tijelo donosi **rješenje o obnovi postupka** (rješenje o upravnoj stvari koja je bila predmet obnovljenog postupka).

Rješenjem donesenim u obnovljenom postupku, nadležno tijelo može rješenje koje je bilo predmet obnove ostaviti na snazi ili ga zamijeniti novim rješenjem, u kojem će slučaju, s obzirom na okolnosti, prijašnje rješenje poništiti ili ukinuti.

Protiv rješenja kojim je odlučeno o prijedlogu za obnovu postupka i protiv rješenja donesenog u obnovljenom postupku može se izjaviti žalba samo kad je rješenje donijelo prvostupanjsko tijelo.

Kad je rješenje donijelo drugostupanjsko tijelo, protiv tog rješenja može se pokrenuti upravni spor.⁶

⁶ čl. 127. st. 3. Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine", broj: 47/09)

2.2 Oglašavanje rješenja ništavim

Ništavost upravnog akta je težak oblik nezakonitosti s teškim pravnim posljedicama.

Ništavo rješenje nema pravni učinak, a u slučaju oglašivanja rješenja ništavim, smatraju se ništavim i svi pravni učinci tog rješenja.

S toga je oglašavanje rješenja ništavim moguće u izričito navedenim slučajevima:

- ako je doneseno u stvari iz sudske nadležnosti,
- ako je doneseno u stvari o kojoj se ne može rješavati u upravnom postupku,
- ako njegovo izvršenje nije pravno ili stvarno moguće,
- ako se njegovim izvršavanjem čini kazneno djelo,
- ako je doneseno bez prethodnog zahtjeva stranke na koje ona nije naknadno, izričito ili prešutno pristala,
- ako sadržava nepravilnosti koja je po izričitoj zakonskoj odredbi razlog za ništavost rješenja.

Javnoopravno tijelo koje je donijelo rješenje ili koje obavlja nadzor nad tijelom koje ga je donijelo će, po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke u svako doba, rješenje oglasiti ništavim.

Žalba se može izjaviti kad je rješenje o oglašivanju rješenja ništavim donijelo prvostupanjsko tijelo, a kad je drugostupanjsko javnoopravno tijelo ili tijelo koje obavlja nadzor nad tijelom koje ga je donijelo rješenje oglasilo ništavim, protiv toga rješenja može se pokrenuti upravni spor.

U skladu s odredbom čl. 132. ZUP-a u slučaju oglašivanja rješenja ništavim ili poništavanja rješenja, imovina stečena bez pravne osnove vraća se sukladno propisima građanskog prava.

Dakle, ovaj izvanredni pravni lijek koristi se radi korekcije najtežih pogrešaka u upravnom postupku.

Pogreške u pitanju toliko su teške da se smatra da rješenje koje ih sadrži nikad ni nije stupilo na snagu (pa shodno tome ni nije postalo žalbom neizmjenjivo/pravomoćno).

Takvo rješenje se samo oglašava ništavim čime se potvrđuje deklaratorna narav ovog pravnog lijeka.

Sukladno težini grešaka zbog kojih se koristi za primjenu dotičnog pravnog lijeka ne postoji vremensko ograničenje.

2.3 Poništavanje i ukidanje rješenja

Zakonom o općem upravnom postupku definirani su načini intervencije u pravomoćne odluke javnopravnih tijela, ukoliko su pravomoćni akti opterećeni nedostacima, koji imaju štetne posljedice za interes stranaka ili za javni interes.

Pravomoćna se odluka može poništiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima propisanim zakonom.

Dakle, **nezakonito rješenje** može se poništiti ili ukinuti u cijelosti ili djelomično i nakon isteka roka za žalbu.

Za ovaj izvanredni pravni lijek karakteristično je postojanje nezakonitog rješenja kojim je stranke stekla neko pravo.

Rješenje kojim je stranka stekla neko pravo može se poništiti:⁷

1. ako ga je donijelo nenadležno javnopravno tijelo ili je rješenje doneseno bez zakonom propisane suglasnosti, odobrenja ili mišljenja drugoga javnopravnog tijela,

2. ako je u istoj stvari već doneseno pravomoćno rješenje kojim je ta upravna stvar drukčije riješena.

Rješenje kojim je stranka stekla neko pravo može se poništiti ili ukinuti ovisno o prirodi upravne stvari i posljedicama koje bi nastale poništenjem ili ukidanjem rješenja ako je došlo do očite povrede materijalnog propisa (npr. dozvoljena je bespravna gradnja u zaštićenom pojasu uz more).

U slučaju kontradiktornog postupka rješenje se može ukinuti samo uz pristanak protivne strane.

⁷ čl. 129. st. 2. Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine", broj: 47/09)

Rješenje se može ukinuti ako je to potrebno zbog otklanjanja teške i neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi, javnu sigurnost, a to se ne može otkloniti drugim sredstvima (npr. ukidanje rješenja o dozvoli upotrebe lijeka koji izaziva nuspojave ili igračke koje imaju štetne sastojke i sl.) kojima bi se manje diralo u stečena prava (u tom slučaju stranka ima pravo na naknadu stvarne štete).

Dakle, kod poništavanja se poništavaju i sve pravne posljedice koje je rješenje za važenja proizvelo, dok ukidanje pretpostavlja obesnaženje takvog rješenja, ali uz zadržavanje dodatnih proizvedenih pravnih posljedica.

Ukidanje rješenja u postupcima u kojima sudjeluje više stranaka s protivnim interesima može uslijediti sam nakon pristanka protivne stranke (čl. 129. st. 3. ZUP).

Zakonito rješenje kojim je stranka stekla kakvo pravo može se ukinuti u cijelosti ili djelomično:⁸

1. ako je ukidanje tog rješenja dopušteno zakonom,
2. ako sadržava pridržaj ukidanja, a stranka nije ispunila obvezu iz rješenja ili je nije ispunila u roku,
3. ako je to potrebno zbog otklanjanja teške i neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi i javnu sigurnost, ako se to ne bi moglo otkloniti drugim sredstvima kojima bi se manje diralo u stečena prava.

Za ovaj je izvanredni pravni lijek karakteristična njegova potpuna zakonitost.

Rješenje može poništiti ili ukinuti javnopravno tijelo koje ga je donijelo. Kad je rješenje donijelo prvostupanjsko tijelo, može ga poništiti ili ukinuti i drugostupanjsko tijelo. Ako nema drugostupanjskog tijela, rješenje može poništiti ili ukinuti tijelo koje na temelju zakona obavlja nadzor nad tim tijelom.

⁸ čl. 130. st. 1. Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine", broj: 47/09)

Rok u kojem se može poništiti nezakonito rješenje je dvije godine, a ukinuti se može u roku od godine dana od dana kad je rješenje dostavljeno stranci.

Javnompravno tijelo donosi rješenje o poništavanju ili ukidanju rješenja po službenoj dužnosti, na prijedlog stranke ili ovlaštenoga državnog tijela.

Dakle, mogućnost korištenja pravne zaštite protiv ukidanja identični su kao i kod poništavanja i ukidanja nezakonitog rješenja.

Razlika između ova dva izvanredna pravna lijeka čine rok te mogućnosti pravne zaštite.

U pogledu pravne zaštite stranaka nakon ukidanja zakonitog rješenja osim žalbe/tužbe u upravnom sporu posjeduje još jednu pravozaštitnu mogućnost.

Naime, nakon ukidanja zakonitog rješenja zbog otklona teške i neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi i javnu sigurnost stranka kojoj je rješenjem ukinuto i neko pravo može tražiti i naknadu stvarne štete pred nadležnim sudom (čl. 130. st. 2. ZUP).

Odredbom čl. 131. st. 4. propisano je da protiv rješenja o poništavanju ili ukidanju koje je donijelo prvostupanjsko tijelo može se uložiti žalba, a kad žalba nije dopuštena, može se pokrenuti upravni spor. Protiv rješenja drugostupanjskog tijela može se pokrenuti upravni spor.

3. IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI U POSEBNIM UPRAVNIM POSTUPCIMA

Novi ZUP je promijenio i uvjete temeljem kojih se smiju propisivati posebni upravni postupci, a prema kojim uvjetima posebno upravno postupovno zakonodavstvo ne smije biti protivno temeljnim odredbama i svrsi ZUP-a, te se ZUP utemeljuje kao organski zakon.

Ključna odredba novog ZUP-a je odredba čl. 3. st. 1. koja sadrži uvjete ispunjenjem kojih se tek smije propisivati posebni upravni postupak, te time odstupati od postupka propisanog ZUP-om. Zbog iznimne važnosti spomenute odredbe prenosimo je u cijelosti: *"Ovaj se Zakon primjenjuje u postupanju u svim upravnim stvarima. Samo se pojedina pitanja upravnog postupka mogu zakonom urediti drugačije, ako je to važno za postupanje u pojedinim upravnim područjima, te ako to nije protivno temeljnim odredbama i svrsi Zakona".*⁹

Odredba čl. 2. "starog" ZUP-a ("Narodne novine", broj: 53/91, 103/96 - Odluka Ustavnog suda RH) propisuje da se *"pojedina pitanja postupka za određenu upravnu oblast mogu posebnim zakonom urediti drugačije nego što su uređena ovima zakonom, ako je to nužno za postupanje u toj upravnoj oblasti i nije protivno načelima ovog zakona"*.

Promatrajući ove dvije odredbe vidljivo je da razlike i nisu velike, što ne znači da nisu značajne. Razlog tome je da analizirana odredba novog ZUP-a sadrži dva povezana uvjeta (neproturječnost temeljnim odredbama i svrsi ZUP-a) nasuprot jednom uvjetu u istom smislu u starom ZUP-u (neproturječnost načelima ZUP-a).¹⁰

Zakonodavac je u starom ZUP-u odredio kao jedan od uvjeta propisivanje posebnog postupovnog zakonodavstva načelima ZUP-a.

⁹ mr.sc. Šprajc Ivan: Uvjeti propisivanja posebnog upravnog postupka; Usporedba novog i starog ZUP-a, "Hrvatska pravna revija", broj: 1/2011, str. 58-66

¹⁰ mr.sc. Šprajc Ivan: Uvjeti propisivanja posebnog upravnog postupka; Usporedba novog i starog ZUP-a, "Hrvatska pravna revija", broj: 1/2011, str. 58-66

Dakle, kao jedan od uvjeta normativne prihvatljivosti posebnog upravno postupovnog zakonodavstva figurirala je i sukladnost posebnih postupovnih normi načelima općeg postupovnog zakona.¹¹

U siječnju 2006.¹² izrađeno je izvješće o normiranju općih i posebnih upravnih postupaka.

Naime, trebalo je istražiti koliko posebnih upravnih postupaka u to vrijeme postoji u Hrvatskoj.

Istraživanje je pokazalo da u Hrvatskoj postoji čak 65 zakona koji reguliraju pojedino upravno područje ili neke dijelove iz tog područja (tzv. materijalni zakoni) koji sadržavaju i posebne postupovne odredbe. S obzirom na to utvrđeno je da se ne ostvaruje ograničenje propisano prijašnjim ZUP-om.

Pojedina pitanja postupka za određeno upravno područje posebnim zakonom uređuju drugačije nego je što je propisano općim upravnim postupkom samo kad je to nužno za postupanje u tom upravnom području.

Nakon prvog izvješća o stanju posebnih upravnih postupaka broj materijalnih zakona koji normirajući stanovito upravno područje ili dijelove tog područja sadržavaju posebna postupovna pravila povećao se na preko stotinu.

Svi ti posebni upravni postupci ustanovljeni su, kao i oni prije njih, za vrijeme važenja prijašnjeg ZUP-a (novi je stupio na snagu 1. siječnja 2010.).

U propisivanju uvjeta pod kojim se smiju regulirati posebni upravni postupci očita je bila intencija zakonodavca da što je moguće više suzi prostor primjene posebnih upravnih postupaka (te shodno tome proširi prostor primjene ZUP-a). S tim u skladu preuzeti su svi dotada postojeći uvjeti propisivanja posebnih upravnih postupaka osim jednog koji je

¹¹ mr.sc. Šprajc Ivan: "Hrvatska pravna revija", broj: 1/2011, str. 58-66

¹² Ljubanović Boris: Modrenizacija hrvatske uprave, str. 323

zamijenjen s dva novopostavljena uvjeta: posebne postupovne norme ne smiju proturječiti temeljnim odredbama niti svrsi ZUP-a.¹³

Dakle, novi ZUP jasno određuje da se po njegovim pravilima postupa i rješava u svim upravnim stvarima. No, istodobno uvažava okolnost da možda ipak ne rješava na odgovarajući način sva pitanja postupka u svim upravnim područjima. Stoga i dalje predviđa kao mogućnost da se pojedina postupovna pitanja u pojedinim upravnim područjima, uz uvjete koje za to propisuje posebnim zakonom, urede na način različit od onoga što donosi novi ZUP.

Zaključno, a kao što smo već i naveli, novi materijalni zakoni donose manji broj upravno-postupovnih odredbi koje neznatno odstupaju od prijašnjeg ZUP-a.

Iznimka je Opći porezni zakon ("Narodne novine", broj: 147/08, 18/11, 78/12, 136/12, 73/13, 26/15) koji detaljno normira posebni porezni postupak.

Zato u prvoj skupini materijalnih zakona ostaju i dalje zakoni koji imaju brojna postupovna pravila kojima se znatno odstupa od općeg upravnog postupka odnosno njima se uređuju pitanja koja općim upravnim postupkom nisu uređena.

U tu skupinu uključeni su: Zakon o provedbi carinskih propisa EU, Opći porezni zakon, Pomorski zakonik, Obiteljski zakon, Zakon o mirovinskom osiguranju, Zakon o Državnom inspektoratu, Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija, Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, Zakon o komasaciji poljoprivrednog zemljišta, Zakon o izvlaštenju i određivanju naknade, te Zakon o patentu.

U drugu skupinu spadaju svi preostali zakoni koji sadržavaju manji broj postupovnih odredbi tako da su i odstupanja od općeg upravnog postupka znatno manja.

¹³ mr.sc. Ivan Šprajc: Uvjeti propisivanja posebnog upravnog postupka; Usporedba novog i starog ZUP-a, Hrvatska pravna revija br. 1/2011, str. 58-66

Prikupljajući materijale za pisanje ovog rada razmatrala sam i odredbe zakona temeljem kojih državna tijela, tijela jedinice lokalne i regionalne samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima te druga državna tijela (javnopravna tijela) rješavaju u upravnim stvarima.

3.1. Izvanredni pravni lijekovi prema Zakonu o mirovinskom osiguranju

Zakon o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj: 151/14, 33/15, 93/15) uređuje obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti.

Imajući u vidu odredbe cit. Zakona o mirovinskom, osim žalbe kao redovnog pravnog lijeka, osiguranici i korisnici prava iz mirovinskog osiguranja imaju mogućnost korištenja i izvanrednih pravnih lijekova: obnova postupka, poništavanje i ukidanje nezakonitog rješenja, te oglašavanje rješenja ništavim što je uređeno čl. 123. do 131. ZUP-a.

Osim toga, nakon proteka rokova iz ZUP-a u kojima se mogu koristiti navedeni izvanredni pravni lijekovi, osiguranici imaju mogućnost dodatno ostvariti i zaštititi svoja prava na osnovi obnove postupka propisane čl. 134. i 139. Zakonom o mirovinskom osiguranju objavljen u "Narodnim novinama" br. 157/13 (stupio na snagu 1. siječnja 2014.), a koji je izmijenjen Uredbom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju od 17. prosinca 2014. ("Narodne novine", broj: 151/14).

Dakle, iz navedenog proizlazi da je navedenim uređenjem postupka ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja s više mogućnosti podnošenja redovitih i izvanrednih pravnih lijekova i odlučivanja u različitim institucijama, osigurana primjerena pravna zaštita i zakonitost u rješavanju o pravima iz mirovinskog osiguranja.

Takvo stajalište o osiguravanju primjerene pravne zaštite i zakonitost u rješavanju o pravima iz mirovinskog osiguranja zauzeo je i Ustavni sud Republike Hrvatske u rješenju posl. br. U-I-949/2014 od 4. ožujka 2015., gdje je između ostalog utvrdio, "da u prijedlogu

nisu navedeni ustavnopravni relevantni razlozi koji bi doveli u sumnju suglasnost s Ustavom čl. 133. st. 1. i čl. 136. st. 2. ZOMO)." ¹⁴

U tijeku prikupljanja podataka za ovaj rad naišla sam i na rješenje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje od 4. veljače 2015., a koje se nalazi u prilogu ovog rada, te iz kojeg proizlazi da je po službenoj dužnosti Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje cit. rješenjem utvrdio korisniku razmjerni dio starosne mirovine.

Protiv cit. rješenja korisnik može podnijeti žalbu drugostupanjskom tijelu u smislu čl. 133. Zakona o mirovinskom osiguranju, a rok za žalbu od 15 dana propisan je čl. 109. ZUP-a.

Dakle, u postupku rješavanja prava iz mirovinskog osiguranja primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku (konkretno čl. 109. ZUP) jer posebnim Zakonom o mirovinskom osiguranju nije propisan rok za podnošenje žalbe.

Nakon odluke po žalbi osiguranika, a ukoliko isti nije zadovoljan odlukom, može u smislu čl. 134. Zakona o mirovinskom postupku zatražiti obnovu postupka. Obnova postupka može se pokrenuti i po službenoj dužnosti.

"Ako se nakon donošenja rješenja protiv kojega nema redovitoga pravnog lijeka u upravnom postupku sazna za nove činjenice ili se nađe, odnosno stekne mogućnost da se upotrijebe novi dokazi koji bi sami ili u vezi s već izvedenim ili upotrijebljenim dokazima mogli dovesti do drugačijeg rješenja da su te činjenice, odnosno dokazi bili izneseni ili upotrijebljeni u prijašnjem postupku, može se iznimno od uvjeta i rokova iz Zakona o općem upravnom postupku obnoviti postupak iz mirovinskog osiguranja. Postupak će se obnoviti na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti". ¹⁵

Nadalje, a imajući u vidu posebne upravne postupke valja reći da je Zakonom o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj: 157/13, 151/14, 33/15, 93/15) propisano, i

¹⁴ Preglednik sudske prakse (www.iusinfo.hr)

¹⁵ čl. 134. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj: 151/14, 33/15, 93/15)

to čl. 136., da rješenjem kojim je utvrđeno svojstvo osiguranika i mirovinski staž podliježe reviziji.

Reviziju obavlja središnja ustrojstvena jedinica Zavoda. Revizija rješenja odgađa njihovo izvršenje.

Nadalje, ako je protiv rješenja u prvom stupnju izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem. Ako se revizija rješenja, protiv kojega nije izjavljena žalba, ne obavi u roku od tri mjeseca od dana isteka roka za žalbu, smatra se da je revizija obavljena i da je na rješenje dana suglasnost (čl. 137. Zakona o mirovinskom osiguranju).

" (1) U reviziji se može na rješenje dati suglasnost, izmijeniti ga ili poništiti.

(2) Područna ustrojstvena jedinica Zavoda, čije je rješenje u reviziji poništeno, donosi novo rješenje, držeći se pravnog shvaćanja i primjedbi iznesenih u rješenju kojim je to rješenje poništeno.

(3) Novo rješenje iz stavka 2. ovoga članka podliježe reviziji u kojoj se ispituje je li ono u skladu s razlozima zbog kojih je prijašnje rješenje poništeno.

(4) Rješenje kojim je u reviziji izmijenjeno rješenje područne ustrojstvene jedinice Zavoda, ima svojstvo upravnog akta protiv kojega se može pokrenuti upravni spor.

(5) Upravni spor ne može se voditi protiv rješenja donesenog u reviziji, odnosno u povodu žalbe ako je s tim rješenjem rješenje doneseno u prvom stupnju poništeno i predmet vraćen na ponovni postupak."¹⁶

3.2. Izvanredni pravni lijekovi prema Zakonu o socijalnoj skrbi

Zakonom o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj: 157/13, 152/14, 99/15) uređuje se djelatnost socijalne skrbi, načela socijalne skrbi, financiranje socijalne skrbi, prava i socijalne usluge u sustavu socijalne skrbi i postupci za njihovo ostvarivanje, korisnici, sadržaj

¹⁶ čl. 138. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj: 157/13)

i način obavljanja djelatnosti socijalne skrbi, stručni radnici u socijalnoj skrbi, zbirke podataka, inspekcijski i upravni nadzor te druga pitanja značajna za djelatnost socijalne skrbi.¹⁷

Centar za socijalnu skrb je javna ustanova koja o pravima iz socijalne skrbi rješava u prvom stupnju postupajući po odredbama Zakona o socijalnoj skrbi.

Na temelju zahtjeva stranke ili pokrenutog postupka po službenoj dužnosti, Centar za socijalnu skrb provodi ispitni postupak te donosi rješenje kojim se pojedino pravo priznaje odnosno rješenje kojim se ono ne priznaje.

U slučaju nezadovoljstva rješenjem Centra za socijalnu skrb može se izjaviti žalba Ministarstvu socijalne politike i mladih. Žalba na rješenje centra za socijalnu skrb ne odgađa izvršenje rješenja.

Dakle, odredbom čl. 114. Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj: 157/13, 152/14, 99/15) propisano je da se protiv rješenja iz čl. 100. st. 1., 2. i 3. cit. Zakona¹⁸ može izjaviti žalba.

Tako sam u tijeku pisanja ovog rada naišla na rješenje Centra za socijalnu skrb iz kojeg proizlazi da je stranka pokrenula postupak za priznavanje prava na osobnu invalidninu, ali je također utvrđeno da je stranka i korisnik prava na doplatak za pomoć i njegu u 100% iznosu. Centar za socijalnu skrb donio je rješenje kojim se stranci priznaje pravo na osobnu invalidninu, ali mu prestaje pravo na doplatak za pomoć i njegu (Izvor: Internetske stranice).

¹⁷ čl. 1. st. 1. Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj: 157/13, 152/14, 99/15)

¹⁸ čl. 110. st. 1. Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj: 157/13, 152/14, 99/15) propisano je da o priznavanju prava u sustavu socijalne skrbi na naknadu za osobne potrebe korisnika smještaja, jednokratnu naknadu, naknade u vezi s obrazovanjem, osobnu invalidninu, doplatak za pomoć i njegu, status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja, naknadu do zaposlenja te socijalne usluge rješenjem odlučuje centar za socijalnu skrb.

čl. 100. st. 2 Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj: 157/13, 152/14, 99/15) propisano je da o priznavanju prava na zajamčenu minimalnu naknadu rješenjem odlučuje ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured Grada Zagreba, sukladno odredbama ovoga Zakona.

čl. 100. st. 3. Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj: 157/13, 152/14, 99/15) propisano je da o priznavanju prava na naknadu za troškove stanovanja rješenjem odlučuje jedinica lokalne samouprave i Grad Zagreb, sukladno odredbama ovoga Zakona i posebnih zakona.

Protiv takvog rješenja stranka može uložiti žalbu Ministarstvu socijalne politike i mladih, odnosno pokrenuti upravni spor.

Međutim, valja reći da je prijašnjim Pravilnikom o vođenju evidencije o fizičkim osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja, a koji je donijet temeljem Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj: 79/09) koji više nije na snazi - čl. 4. st. 2. bilo propisano da obavijest o početku prava na status roditelja njegovatelja Centar za socijalnu skrb dostavlja nakon provedene revizije rješenja, a najkasnije u roku 15 dana od dana pravomoćnosti rješenja.

Dakle, prijašnjim Pravilnikom o vođenju evidencije o fizičkim osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja bilo je propisano da rješenje doneseno u prvom stupnju kojim se priznaje pravo na status roditelja njegovatelja podliježe reviziji. Reviziju je provodilo Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi. Ako je protiv rješenja prvostupanjskog tijela, kojim je priznato pravo na status roditelja njegovatelja izjavljena žalba, o reviziji i žalbi odlučivalo se istim rješenjem. Ako protiv rješenja nije izjavljena žalba, prvostupanjsko tijelo dostavilo je rješenje, zajedno sa spisima predmeta Ministarstvu nadležnom za poslove socijalne skrbi u roku od 8 dana od isteka roka za žalbu. Revizija odgađa izvršenje rješenja.

U postupku revizije Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi moglo se s prvostupanjskim rješenjem suglasiti ili ga je moglo izmijeniti, poništiti ili ukinuti. Prvostupanjsko rješenje koje je bilo donijeto u ponovnom postupku podliježe reviziji ako je njime bilo priznato pravo na status roditelja njegovatelja.

Rok za provođenje postupka revizije bio je tri mjeseca, a počinjao je teći od dana zaprimanja predmeta. Iznimno, ako je u postupku revizije bilo potrebno pribaviti nalaz i mišljenje tijela vještačenja, rok za provođenje revizije nije tekao za vrijeme provođenja postupka vještačenja. Ako protiv rješenja prvostupanjskog tijela, koje podliježe reviziji, nije bila izjavljena žalba, a revizija nije bila provedena u roku tri mjeseca od dana zaprimanja predmeta, smatralo se da je revizija provedena i da je dana suglasnost na rješenje. Protiv rješenja donesenog u postupku revizije nije se mogla izjaviti žalba, ali se mogao pokrenuti upravni spor.

Pravilnikom o vođenju evidencije o fizičkim osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja koji je donijet na temelju danas važećeg Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj: 157/13 i 152/14) nije propisan postupak revizije.

3.3. Izvanredni pravni lijekovi prema Zakonu o prebivalištu

Zakonom o prebivalištu ("Narodne novine" broj: 144/12 i 158/13 - pročišćeni tekst) uređuju se uvjeti prijave i odjave prebivališta i boravišta hrvatskih državljana, vođenje zbirke podataka o prebivalištu i boravištu, te postupci odjave prebivališta po službenoj dužnosti i promjenama tih podataka.

Dosadašnji Zakon o prebivalištu i boravištu građana ("Narodne novine", broj: 53/91, 26/93, 29/94 i 11/00), koji više nije na snazi, nije predviđao mogućnost odjave prebivališta osobe bez njezina osobnog zahtjeva.

Novi Zakon o prebivalištu ("Narodne novine" broj: 144/12 i 158/13 - pročišćeni tekst) koji je stupio na snagu 29. prosinca 2012. ima strože odredbe u pogledu točnog prijavljivanja prebivališta, te strože prekršajne sankcije, a predviđa i mogućnost brisanja prebivališta za građane za koje se terenskom provjerom djelatnika policije utvrdi da ne žive na prijavljenoj adresi.

Prijava prebivališta i boravišta podnosi se u roku od 15 dana od dana nastanjenja u mjestu i na adresi prebivališta, odnosno od dana dolaska u mjesto i na adresu boravišta, a boravište se može prijaviti na razdoblje do godine dana. Ako osoba u mjestu i na adresi prijavljenog boravišta namjerava boraviti i nakon isteka roka od godine dana, dužna je u roku od 15 dana od isteka toga roka produžiti prijavu boravišta, s time da boravište se može trajati duže od dvije godine. U slučaju kada osoba ostaje u mjestu boravišta duže od dvije godine, više se ne radi o boravištu nego o prebivalištu te je osoba dužna prijaviti u tom mjestu prebivalište. Zakonom su propisane iznimke kada se boravište može produžavati tako da traje duže od dvije godine, koja su uvjetovane obrazovanjem, zaposlenjem na određeno radno vrijeme ili obavljanjem funkcije za koju osoba ima vremenski ograničen mandat te smještajem u raznim ustanovama (npr. domovi za starije i nemoćne osobe).

Zakonom se uređuju postupci odjave prebivališta po službenoj dužnosti osoba za koje se ispostavi da na prijavljenoj adresi nisu nikada živjele, te osoba koje su živjele na adresi prijavljenog prebivališta, ali su odselile u neko drugo mjesto u Republici Hrvatskoj ili su iselile iz Republike Hrvatske, a nisu prijavile promjenu prebivališta odnosno odjavile prebivalište u Republici Hrvatskoj. Postupci odjave prebivališta pokretat će se po službenoj dužnosti na temelju podataka koje utvrdi sama policijska uprava ili postaja, ili podataka koje joj dostave tijela javne vlasti.

Tako je odredbom čl. 12. Zakona o prebivalištu propisano da "policijska uprava na čijem području osoba ima prijavljeno prebivalište po službenoj će dužnosti donijeti rješenje o odjavi prebivališta osobe ako se terenskom provjerom utvrdi da osoba stvarno ne živi na prijavljenoj adresi ili o tome bude obaviještena od strane tijela javne vlasti te drugih pravnih i fizičkih osoba".¹⁹

Ako se terenskom provjerom utvrdi da na adresi na koju osoba želi izvršiti prijavu nema stambenih prostora ili da osoba ne živi na adresi na kojoj želi izvršiti prijavu, policijska uprava ili postaja u zbirci podataka o trajnom i privremenom boravištu neće evidentirati prijavu trajnog ili privremenog boravišta ili promjene adrese stanovanja, o čemu će podnositelja prijave pisano izvijestiti.

Protiv takvog postupanja policijske uprave ili postaje osoba će moći izjaviti prigovor čelniku nadležnog tijela, sukladno čl. 156. Zakona o općem upravnom postupku²⁰.

Dakle, čelnik policijske uprave će povodom prigovora donijeti rješenje protiv kojeg nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima.

¹⁹ čl. 12. Zakona o prebivalištu ("Narodne novine", broj: 114/12, 158/13 - pročišćeni tekst)

²⁰ Osoba koja smatra da joj je drugim postupanjem javnopravnog tijela iz područja upravnog prava, o kojem se ne donosi rješenje, povrijeđeno pravo, obveza ili pravni interes, može izjaviti prigovor sve dok takvo postupanje traje ili traju njegove posljedice (čl. 156. Zakona o općem upravnom postupku, "Narodne novine", broj: 47/09)

Iznimno, nadležna policijska uprava neće donijeti rješenje o odjavi prebivališta osoba koje su imale prijavljeno prebivalište sukladno propisima važećim do stupanja na snagu ovog Zakona ako su²¹:

- napustile prebivalište radi privremenog odlaska izvan Republike Hrvatske i o tome obavijestile nadležno tijelo, te su o razlozima privremenog odlaska priložile odgovarajuću dokumentaciju,

- obuhvaćene programom obnove ili stambenog zbrinjavanja, a nekretnina im još nije obnovljena, vraćena ili nisu na drugi način stambeno zbrinute u Republici Hrvatskoj.

Protiv takvog rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

Nadalje, odredbom čl. 32. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj: 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14) propisano je da "svatko tko se zakonito nalazi na teritoriju Republike Hrvatske ima pravo slobodno se kretati i birati boravište."

U skladu sa navedenom ustavnom odredbom građanin će prilikom prijave prebivališta ili boravišta davati pisanu izjavu da se u mjestu i na adresi prebivališta ili boravišta nastanio. U slučaju sumnje u danu izjavu, prije evidentiranja prijave u zbirci podataka o prebivalištu i boravištu, policijska uprava ima ovlast izvršiti terensku provjeru na toj adresi kako bi utvrdila istinitost izjave. Ako se terenskom provjerom utvrdi da stranke nije dala istinitu izjavu, policija uprava ili postaja neće evidentirati prijavu prebivališta ili boravišta. Protiv takvog postupanja policijske uprave ili postaje osoba će moći izjaviti prigovor načelniku policijske uprave po kojem će se dalje postupati u skladu sa odredbama Zakona o općem upravnom postupku.

²¹ čl. 12. st. 5. Zakona o prebivalištu ("Narodne novine", broj: 114/12, 158/13 - pročišćeni tekst)

3.4. Izvanredni pravni lijekovi prema Zakonu o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva

Zakonom o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva ("Narodne novine", broj: 43/96, 44/96) uređuju se prava samostalnih umjetnika, osnivanje i djelovanje umjetničkih organizacija i mjere za poticanje kulturnog umjetničkog stvaralaštva²².

Ministar kulture na prijedlog većine postojećih umjetničkih strukovnih udruga uključujući i udrugu samostalnih umjetnika donosi Pravilnik o postupku i uvjetima za priznavanje prava samostalnih umjetnika na uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje te zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna Republike Hrvatske.

Pravilnikom o načinu i uvjetima za priznavanje prava samostalnih umjetnika na uplatu obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj: 91/15, u daljnjem tekstu: Pravilnik) uređuju se načini i uvjeti za priznavanje prava samostalnom umjetniku na uplatu obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna Republike Hrvatske, a čije umjetničko stvaralaštvo i javno djelovanje predstavlja zamjetan doprinos hrvatskoj kulturi i umjetnosti.

Odredbom čl. 15. Pravilnika propisano je da rješenje u postupku priznavanja prava samostalnom umjetniku na uplatu doprinosa te u postupku revizije priznatih prava samostalnom umjetniku na uplatu doprinosa donosi Stručno povjerenstvo na način i prema uvjetima propisanim Pravilnikom.

Protiv rješenja Stručnog povjerenstva žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred nadležnim upravnim sudom.

Međutim, odredbom čl. 27. Pravilnika propisano je da će Stručno povjerenstvo po službenoj dužnosti provesti reviziju priznatih prava samostalnom umjetniku na uplatu

²² čl. 1. Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva ("Narodne novine", broj: 43/96, 44/96)

doprinosa na temelju umjetničkog stvaralaštva za posljednjih pet kalendarskih godina - svakih pet godina²³.

U prilogu ovog rada priložila sam rješenje Stručnog povjerenstva za priznavanje prava samostalnih umjetnika od 12. prosinca 2011. kojim se samostalnoj umjetnici odbija zahtjev za daljnje ostvarivanje prava na uplatu doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, te zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu iz sredstava proračuna Republike Hrvatske, te joj to pravo prestaje. Iz obrazloženja cit. rješenja proizlazi da je podnositeljica zahtjeva ostvarila prosječni ukupni dohodak izvan umjetničkog stvaralaštva i djelovanja za prethodne tri godine koji je manji od prosječno ostvarenog dohotka radnika u RH, pa je stručno povjerenstvo u postupku revizije utvrdilo da su ispunjeni uvjeti za prestanak prava na uplatu doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, te zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu iz sredstava proračuna.

Dakle, protiv takvog odbijajućeg rješenja podnositeljica zahtjeva može u roku od 15 dana od dana primitka rješenja izjaviti žalbu Stručnom povjerenstvu za priznavanje prava samostalnih umjetnika.

Samostalni umjetnik koji ne podliježe reviziji priznatih prava nakon isteka određenog broja godina sveukupnog profesionalnog umjetničkog javnog djelovanja i to:

- baletno-plesno stvaralaštvo: plesač – nakon 18 godina
- glazbeno stvaralaštvo: operni pjevač i svirač puhačkog instrumenta – nakon 20 godina
- svi drugi samostalni umjetnici – nakon 25 godina.

3.5. Izvanredni pravni lijekovi prema Zakonu o pravima branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji

Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", broj: 174/04, 92/05, 02/07, 107/07, 65/09, 137/09, 146/10, 55/11,

²³ čl. 27. Pravilnika o načinu i uvjetima za priznavanje prava samostalnih umjetnika na uplatu obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj: 91/15)

140/12, 19/13, 33/13, 148/13, 92/14) uređuju se prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te uvjeti i postupak za ostvarivanje tih prava.

Između ostalog, cit. Zakonom, propisano je da rješenje donijeto u prvom stupnju kojim se utvrđuje status člana obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i pravo na obiteljsku invalidninu, pravo na povećanu obiteljsku invalidninu, pravo na uvećanu obiteljsku invalidninu, status člana obitelji nestaloga ili zatočenoga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane obiteljske invalidnine i uvećane obiteljske invalidnine, status HRVI iz Domovinskog rata i pravo na osobnu invalidninu, doplatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski doplatak, posebni doplatak, opskrbninu, doplatak za pripomoć u kući i rješenje kojim se dodjeljuje osobni automobil HRVI iz Domovinskog rata I. skupine podliježe reviziji.

Reviziju obavlja po službenoj dužnosti Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti kao drugostupanjsko tijelo. Ako je protiv rješenja prvostupanjskog tijela izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem. Ako protiv naprijed navedenih rješenja nije izjavljena žalba, tijelo koje je donijelo rješenje u prvostupanjskom postupku dostavit će ga zajedno sa spisima predmeta tijelu nadležnom za reviziju u roku osam dana od isteka roka za žalbu.

Revizija odgađa izvršenje rješenja.²⁴

U postupku revizije Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti može se s prvostupanjskim rješenjem suglasiti ili ga može izmijeniti ili poništiti u korist ili na štetu stranke. Drugostupanjsko tijelo će u postupku revizije poništiti prvostupanjsko rješenje i u pravilu samo riješiti stvar u korist ili na štetu stranke ili će predmet vratiti na ponovni postupak, ako utvrdi da su u prvostupanjskom postupku nepotpuno ili pogrešno utvrđene činjenice ili da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja bi bila od utjecaja na rješavanje stvari ili ako utvrdi da su pogrešno ocijenjeni dokazi ili da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak o činjeničnom stanju ili da je pogrešno primijenjen propis na temelju kojeg je stvar riješena.

²⁴ čl. 129. st. 5. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, "Narodne novine", broj: 174/04, 92/05, 02/07, 107/07, 65/09, 137/09, 146/10, 55/11, 140/12, 19/13, 33/13, 14/13, 92/14)

Nadalje, prvostupanjsko tijelo čije je rješenje u postupku revizije poništeno i predmet vraćen na ponovni postupak u najkraćem mogućem roku donosi novo rješenje. Novo prvostupanjsko rješenje podliježe reviziji ako je pozitivno i u kojoj se ispituje je li novo rješenje u skladu s razlozima zbog kojih je prethodno rješenje poništeno.

Odredbom čl. 131. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji propisano je da je rok za izvršenje revizije tri mjeseca. Rok za reviziju počinje teći od dana kada drugostupanjsko tijelo zaprimi predmet od prvostupanjskog tijela, a završava na dan kada drugostupanjsko tijelo otpremi predmet prvostupanjskom tijelu.

Ako se u postupku revizije pribavlja nalaz i mišljenje liječničkog povjerenstva, iznimno rok za izvršenje revizije počinje teći od dana kad je drugostupanjsko tijelo zaprimilo nalaz i mišljenje liječničkog povjerenstva, ako je taj nalaz i mišljenje zatražilo u roku od 15 dana od primitka predmeta na reviziju.

Ako protiv rješenja prvostupanjskog tijela koje podliježe reviziji nije izjavljena žalba, a revizija ne bude izvršena u roku tri mjeseca od kad je drugostupanjsko tijelo zaprimilo predmet, smatra se da je revizija obavljena i da je dana suglasnost na rješenje.

4. ZAKLJUČAK

Novi ZUP je, između ostalog, promijenio uvjete ispunjenjem kojih se smiju propisivati posebni upravni postupci na način da posebno upravno postupovno zakonodavstvo ne smije biti protivno temeljnim odredbama i svrsi ZUP-a, te se ZUP utemeljuje kao organski zakon.

Analizom izvanrednih pravnih lijekova prema Zakonu o općem upravnom postupku zaključila sam slijedeće:

Rješenja protiv kojih nema redovnog pravnog lijeka, a kojima su stranke stekle neka prava, odnosno kojima su strankama određene neke obveze, konačna su u upravnom postupku i mogu se poništiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima utvrđenim zakonom.

Rješenja protiv kojih se ne može izjaviti žalba niti pokrenuti upravni spor, a kojima je stranka stekla određena prava, odnosno kojima su joj određene neke obveze, pravomoćno je i može se ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima koji su zakonom predviđeni.

Zakonom o općem upravnom postupku propisani su razlozi za obnovu postupka, te se između ostalog propisuje, da kao razlog za obnovu postupka čini saznanje za nove činjenice odnosno mogućnost upotrebe novih dokaza, lažne isprave, ili lažni iskazi svjedoka ili vještaka u postupku, neistiniti navodi stranke kojima je tijelo dovedeno u zabludu, prethodno pitanje koje je kasnije nadležno tijelo riješilo drugačije, sudjelovanje u postupku osobe koja je morala biti izuzeta, rješenje koje je donijela službena osoba koja nije bila ovlaštena za njegovo donošenje, stranka kojoj nije dana mogućnost sudjelovanja u postupku ili je nije zastupao zakonski zastupnik.

Isto tako propisani su i rokovi za obnovu postupka, a kako smo to već u ovom radu detaljno iznijeli u odlomku u kojem izlažemo o obnovi postupka.

Nadalje, Zakon o općem upravnom postupku utvrdio je i druge izvanredne pravne lijekove odnosno slučajeve poništavanja, ukidanja i mijenjanja rješenja, mijenjanje i

poništanje rješenja u vezi s upravnim sporom, zahtjev za zaštitu zakonitosti, poništavanje i ukidanje po pravu nadzora, ukidanje i mijenjanje pravomoćnog rješenja uz pristanak ili na zahtjev stranke, izvanredno ukidanje, proglašenje rješenja ništavim, te je u svaki od tih slučajeva propisao uvjete za njihovu primjenu.

Uz propisane uvjete za njihovu primjenu propisani su i rokovi u kojima se mogu izjaviti izvanredni pravni lijekovi. U slučaju poništavanja i ukidanja rješenja propisane rokove smo detaljno izložili u ovom radu. Isto tako valja reći da za oglašavanje rješenja ništavim ne postoji vremensko ograničenje za njegovu primjenu.

Dakle, odluka javnopravnog tijela protiv koje se ne može izjaviti žalba niti pokrenuti upravni spor (pravomoćna odluka), a kojom je stranka stekla određeno pravo odnosno kojom su stranci određene neke obveze, može se poništiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima propisanim zakonom.

ZUP također predviđa i izvanredna pravna sredstva kojima je moгуće osporavati pravomoćne akte - obnovu postupka, poništavanje i ukidanje nezakonitog rješenja, te ukidanje zakonitog rješenja kojim je stranka stekla neko pravo.

Nadalje, analizom izvanrednih pravnih lijekova u posebnim upravnim postupcima zaključila sam slijedeće:

U posebnom upravnom postupku iz mirovinskog osiguranja, a prema odredbama ZUP-a, poništavanje, ukidanje ili izmjena rješenja bila je moguća samo unutar rokova predviđenih čl. 131. ZUP. Nakon isteka tih rokova korisnici mirovina nisu imali mogućnost ostvariti veću mirovinu u slučajevima kada im je mirovinskim rješenjem povrijeđen zakon ili opći akt, a isto se odnosilo i na saznanje novih činjenica nastalih nakon donošenja rješenja ili ako je o nekom pravnom pitanju kasnije zauzeto pravno shvaćanje povoljnije za osiguranu osobu.

Međutim, na snagu je stupila odredba čl. 134. Zakona o mirovinskom osiguranju koja dopušta, kao izvanredni pravni lijek obnovu postupka na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti iznimno od uvjeta i rokova iz Zakona o općem upravnom postupku (kada se nakon

donošenja rješenja protiv kojega nema redovnog pravnog lijeka u upravnom postupku sazna za nove činjenice ili dokaze koji bi mogli dovesti do drugačijeg rješenja da su te činjenice i dokazi bili izneseni u ranijem postupku).

Također, Zakon o mirovinskom osiguranju koji se primjenjuje u posebnim upravnim postupcima propisuje da rješenjem kojim je utvrđeno svojstvo osiguranika i mirovinski staž podliježe reviziji iz čega proizlazi da stranke, kao izvanredno sredstvo, može podnijeti reviziju.

Nadalje, u posebnom postupku prema Zakonu o socijalnoj skrbi došla sam do saznanja da se protiv rješenja kojim se stranci priznaje pojedino pravo može izjaviti žalba, odnosno pokrenuti upravni spor.

Valja reći da se temeljem Zakona o socijalnoj skrbi donose Pravilnici koji uređuju status roditelja njegovatelja. Tako je prijašnjim Pravilnikom o vođenju evidencije o fizičkim osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja, a koji je bio na snazi do donošenja novog Pravilnika o vođenju evidencije o fizičkim osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja, bilo propisano da rješenja, kojima je bilo priznato pravo na status roditelja njegovatelja donesena u prvom stupnju, podliježu reviziji.

Danas važećim Pravilnikom o vođenju evidencije o fizičkim osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja („Narodne novine“, 157/13, 153/14) nije propisan postupak revizije.

Dakle, cit. Pravilnik ne propisuje izvanredne pravne lijekove kao što to npr. propisuje Zakon o mirovinskom osiguranju (obnova postupka), te također nije propisan niti postupak revizije.

U posebnim postupcima prema Zakonu o prebivalištu zaključila sam da se u postupcima u kojima policija provjerava izjavu stranke koja prijavljuje prebivalište i utvrđuje neistinitost izjave, da protiv takvog postupanja osoba može izjaviti prigovor po kojem se postupa u skladu sa odredbama ZUP-a.

Nadalje, iznimno, kada policijska uprava ne donese rješenje o odjavi prebivališta osoba koje su imale prijavljeno prebivalište sukladno propisima važećim do stupanja na snagu ovog zakona, protiv takvog rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

U posebnim postupcima koji su uređeni Zakonom o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva propisano je Pravilnikom o načinu i uvjetima za priznavanje prava samostalnih umjetnika na uplatu obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna Republike Hrvatske, da se u postupku revizije ne može izjaviti žalba protiv rješenja kojim se priznaje pravo, ali se može pokrenuti upravni spor. Protiv rješenja kojim se ne priznaju prava može se izjaviti žalba.

Nadalje, u posebnom postupku prema Zakonu o pravima branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji propisano je da rješenja donesena u prvom stupnju podliježu reviziji. Također u revizijskom postupku drugostupanjsko tijelo može poništiti prvostupanjsko rješenje.

Dakle, iz svega naprijed navedenog, može se zaključiti da iako se posebni upravni postupci vode temeljem Zakona o općem upravnom postupku, pojedina pitanja upravnog postupka mogu se zakonom urediti drugačije. Tako su neki posebni upravni postupci zakonom propisali drugačije rokove za izjavljivanje izvanrednih pravnih lijekova od onih koje propisuje ZUP, a što smo u ovom radu i iznijeli.

Također pojedini posebni upravni postupci primjenjuju i institut "revizije" određenog postupka dok to ZUP ne propisuje.

Primjer 1 iz sudske prakse: Rješenje Stručnog povjerenstva za priznavanje prava samostalnih umjetnika, klasa: UP/I-612-01/11-01/438, ur. broj: 15-01-11-01 od 12. prosinca 2011.

**STRUČNO POVJERENSTVO
ZA PRIZNAVANJE PRAVA
SAMOSTALNIH UMJETNIKA
ZAGREB, ILICA 42/II.**

KLASA: UP/I-612-01/11-01/438
URBROJ: 15-01-11-01
Zagreb, 12.12.2011.

Stručno povjerenstvo za priznavanje prava samostalnih umjetnika, u daljnjem tekstu: Stručno povjerenstvo, rješavajući po službenoj dužnosti o daljnjem ostvarivanju prava samostalne umjetnice, na uplatu doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu iz sredstava proračuna Republike Hrvatske, na sjednici od 18.11.2011., temeljem članka 19. Pravilnika o postupku i uvjetima za priznavanje prava samostalnih umjetnika na uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko te zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj: 119/04.), u daljnjem tekstu: Pravilnik, uz naknadno odobrenje ministra kulture, temeljem članka 21. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj: 47/09.), u daljnjem tekstu: ZUP, i članka 5. stavka 3. Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva („Narodne novine“, broj: 43/96., 44/96. i 177/04.), u daljnjem tekstu: Zakon, donosi

RJEŠENJE

, samostalnoj umjetnici, odbija se zahtjev za daljnje ostvarivanje prava na uplatu doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu iz sredstava proračuna Republike Hrvatske te joj to pravo prestaje.

Obrazloženje

U postupku pokrenutom po službenoj dužnosti, samostalna umjetnica, podnijela je zahtjev za daljnje ostvarivanje prava na uplatu doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu iz sredstava proračuna Republike Hrvatske.

Uz zahtjev, podnositeljica je u roku priložila sve priloge propisane člankom 24. Pravilnika.

U svom zahtjevu podnositeljica je navela da je u revizijskom razdoblju od 2005. do 2010. godine imala 3 skupne izložbe u uvaženim institucijama ili izložbenim prostorima u obliku recentnih radova članova HDLU-a (2006., 2007. i 2009. godine).

Stručno povjerenstvo, temeljem članka 19. Pravilnika, u postupku revizije priznaje prava samostalnih umjetnika na temelju umjetničkog stvaralaštva (umjetnička revizija), uvidom u popis umjetnikovog javnog djelovanja, uz cjelovitu dokumentaciju o realizaciji u primarnom umjetnikovom stvaralaštvu u posljednjih 6 (šest) godina (po godinama), utvrdilo je da podnositeljica zahtjeva ne udovoljava propisanim kriterijima Pravilnika članka 21. stavka 7. Likovno i multimedijalno stvaralaštvo, kako slijedi:

- 2 samostalna, ili
- 1 samostalna i 2 skupne – konceptijske izložbe, ili
- 4 skupne – konceptijske izložbe.

Izložbe se priznaju ako su priredene u uvaženim institucijama ili izložbenim prostorima na području Republike Hrvatske, prema popisu uvaženih institucija i izložbenih prostora u Republici Hrvatskoj.

Stručno povjerenstvo, temeljem članka 10. Pravilnika, u postupku revizije priznatih prava samostalnih umjetnika na temelju ukupno ostvarenog godišnjeg dohotka za prethodne 3 (tri) godine (financijska revizija), uvidom u potvrde porezne uprave o visini dohotka za prethodne 3 (tri) godine, 2008., 2009. i 2010., i izjave samostalne umjetnice o visini ukupno ostvarenog dohotka za prethodne 3 (tri) godine, 2008., 2009. i 2010., utvrdilo je da je podnositeljica zahtjeva ostvarila prosječni ukupni godišnji dohodak od samostalne umjetničke djelatnosti za prethodne 3 (tri) godine u iznosu od odnosno dohodak manji od dohotka propisanog u članku 10. stavku 3. Pravilnika, a koji za prethodnu 2010. godinu iznosi temeljem članka 10. stavka 4. Pravilnika.

Podnositeljica zahtjeva je ostvarila prosječni ukupni godišnji dohodak izvan umjetničkog stvaralaštva i djelovanja za prethodne 3 (tri) godine, 2008., 2009. i 2010., u iznosu od odnosno dohodak manji od prosječno ostvarenog dohotka radnika u Republici Hrvatskoj za prethodne 3 (tri) godine, koji iznosi temeljem izvješća Državnog zavoda za statistiku.

Stručno povjerenstvo je utvrdilo da su ispunjeni uvjeti za prestanak prava na uplatu doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu iz sredstava proračuna Republike Hrvatske, temeljem članka 27. alineje 9. Pravilnika.

Slijedom navedenog, Stručno povjerenstvo odlučilo je kao u izreci rješenja, uz naknadno odobrenje ministra kulture, temeljem članka 21. ZUP-a i članka 5. stavka 3. Zakona.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu kulture Republike Hrvatske, kao drugostupanjskom tijelu, u roku od 15 (petnaest) dana od dana dostave rješenja. **Žalba se neposredno predaje ili šalje poštom Stručnom povjerenstvu za prava samostalnih umjetnika, pri Hrvatskoj zajednici samostalnih umjetnika, Zagreb, Ilica 42/II., a može se i usmeno izjaviti na zaplatu.** Za žalbu se ne plaća uplata pristojbe.

Predsjedatelj Stručnog povjerenstva

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE
ZAGREB, RUNJANINOVA 2

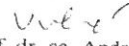
KLASA: 612-01/11-01/651
URBROJ: 532-01-11-01

Zagreb, 23.12.2011.

NAKNADNO ODOBRENJE MINISTRA KULTURE

Temeljem članka 21. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj: 47/09.), i članka 5. stavka 3. Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva („Narodne novine“, broj: 43/96., 44/96. i 177/04.), **ministar kulture odobrava rješenje** Stručnog povjerenstva za priznavanje prava samostalnih umjetnika, KLASA: UP/I-612-01/11-01/438, URBROJ: 15-01-11-01, od 12.12.2011.

Ministrica kulture

prof. dr. sc. Andrea Violčić

DOSTAVITI:

- 1.
2. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Runjaninova 2, 10 000 Zagreb
3. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje – Područna služba Zagreb
4. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje – Područni ured Zagreb
5. Pismohrana, ovdje

Primjer 2 iz sudske prakse: Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-I-949/2014 od 4. ožujka 2015.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-I-949/2014

Zagreb, 4. ožujka 2015.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Jasna Omejec, predsjednica, te suci Mato Arlović, Marko Babić, Snježana Bagić, Davor Krapac, Ivan Matija, Antun Palarić, Aldo Radolović, Duška Šarin i Miroslav Šeparović, rješavajući o prijedlogu za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), na sjednici održanoj 4. ožujka 2015. donio je

RJEŠENJE

Ne prihvća se prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 7. stavka 1., članka 133. stavka 1. i članka 136. stavka 2. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine" broj 157/13. i 151/14.).

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 7. stavka 1., 133. stavka 1. i 136. stavka 2. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine" broj 157/13. i 151/14.; u daljnjem tekstu: ZOMO), podnio je Jerko Padovan iz Vele Luke.

Istim podneskom predlagatelj je osporio i članak 56. stavak 1. ZOMO-a, koji je izdvojen u poseban predmet broj: U-I-1180/2014, te članke 3. stavke 1. i 2., 4. stavke 1., 3. i 4. i članak 27. stavke 1. i 2. Uredbe o medicinskom vještačenju u mirovinskom osiguranju ("Narodne novine" broj 73/09.), koji je izdvojen u poseban predmet broj: U-II-959/2014 (taj dio prijedloga odbačen je rješenjem Ustavnog suda od 18. ožujka 2014. zbog nepravodobnosti).

1.1. Zakon o mirovinskom osiguranju je Hrvatski sabor donio na sjednici održanoj 13. prosinca 2013. a objavljen je u "Narodnim novinama" broj 157 od 24. prosinca 2013. Stupio je na snagu 1. siječnja 2014. Izmijenjen je Uredbom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, koju je Vlada Republike Hrvatske donijela na sjednici održanoj 17. prosinca 2014., a objavljena je u "Narodnim novinama" broj 151 od 19. prosinca 2014.

Osporene odredbe ZOMO-a od donošenja zakona nisu izmijenjene.

2. Pozivom na članak 42. stavak 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 42/02. - pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), prijedlozi predlagatelja za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom osporenih odredaba ZOMO-a poslani su na očitovanje Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, koje je dostavilo traženo očitovanje aktom klasa: 023-01/14-01/247, ur. broj: 524-05-01-01/1-15-3 od 26. siječnja 2015. (u daljnjem tekstu: očitovanje Ministarstva).

II. OSPORENE ODREDBE ZAKONA

3. Člankom 7. stavkom 1. ZOMO-a propisano je:

"Članak 7.

(1) U postupku ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja osigurava se dvostupnost rješavanja u Zavodu, kao i sudska zaštita prava.
(...)"

3.1. Člankom 133. stavkom 1. ZOMO-a propisano je:

"Članak 133.

(1) Protiv rješenja o pravima i obvezama iz mirovinskog osiguranja donesenog u prvom stupnju može se izjaviti žalba središnjoj ustrojstvenoj jedinici Zavoda.
(...)"

3.2. Člankom 136. stavkom 2. ZOMO-a propisano je:

"Članak 136.

(...)

(2) Reviziju obavlja središnja ustrojstvena jedinica Zavoda.

(...)"

III. PRIGOVORI PREDLAGATELJA

4. Predlagatelj smatra da se člankom 7. stavkom 1. ZOMO-a "lažno osigurava demokratska dvostupnost rješavanja o pravima osiguranika u jedinstvenom Zavodu za (...) mirovinsko osiguranje, što se dodatno protuustavno potvrđuje odredbom st. 1. čl. 133. o podnašanju žalbe središnjoj ustrojstvenoj jedinici koja se je prethodno prema protupravnoj odredbi st. 2. čl. 136. istog Zakona suglasila sa I-stupanjskim (...) rješenjem u postupku revizije."

Ističe da je nedopustivo da se u dva stupnja odlučuje unutar jednog javnopravnog tijela jer smatra da je drugostupanjsko tijelo nesamostalno. Takvo normativno rješenje smatra suprotnim članku 18. stavku 1. Ustava kojim se, po predlagatelju, "podrazumijeva neutralno rješavanje koje nikako nije moguće u istom Zavodu čije su II-stupanjске službe već sudjelovale u I-stupanjskom rješavanju, a uz to Zavod kao dužnik ne bi nikako smio imati zakonske ovlasti rješavanja i u II stupnju, jer to omogućava političko-birokratske organizirane diskriminacije pa čak i iz mržnje."

Stoga predlaže ukidanje osporenih članaka ZOMO-a.

IV. OČITOVANJE NADLEŽNOG MINISTARSTVA

5. U očitovanju nadležnog Ministarstva na navode prijedloga, između ostalog, je navedeno:

"(...) odlučivanje o pravima iz mirovinskog osiguranja osigurava se u prvom stupnju u područnim ustrojstvenim jedinicama, a u drugom stupnju u središnjoj ustrojstvenoj jedinici Zavoda. Prema članku 120. stavku 4. ZUP-a, protiv drugostupanjskog rješenja stranka može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom upravnom sudu (koji je sud pune jurisdikcije) te je time osigurana i sudska zaštita prava iz mirovinskog osiguranja. Također, osim žalbe kao redovitog pravnog lijeka, osiguranici i korisnici prava iz mirovinskog osiguranja imaju mogućnost korištenja i izvanrednih pravnih lijekova: obnova postupka, poništavanje i ukidanje nezakonitog rješenja te oglašavanje rješenja ništavnim - članak 123. do 131. ZUP-a. Osim toga, nakon proteka rokova iz ZUP-a u kojima se mogu koristiti navedeni izvanredni pravni lijekovi, osiguranici imaju mogućnost dodatno ostvariti i zaštitu svoja prava na osnovi obnove postupka propisane člankom 134. i 139. ZOMO-a. Kao posebna mogućnost zaštite prava je i podnošenje ustavne tužbe.

Slijedom navedenoga, smatramo da je navedenim uređenjem postupka ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja s više mogućnosti podnošenja redovitih i izvanrednih pravnih lijekova i odlučivanja u različitim institucijama, osigurana primjerena pravna zaštita i zakonitost u rješavanju o pravima iz mirovinskog osiguranja.

Napominje se, da su u dokumentima Europske unije, koji se odnose na postupanje državnih i drugih javnih tijela prema građanima, Povelji temeljnih prava Europske unije (2000), Bijeloj knjizi Europske unije o službama od općeg interesa (2004.), Europskom kodeksu dobrog vođenja uprave (2005.) i Direktivi 2006/123 o službama na unutarnjem tržištu, zadani određeni standardi na tom području, međutim, u ni jednom od njih nema obveza u pogledu uređivanja organizacije postupanja i određivanja prvostupanjske i drugostupanjske nadležnosti upravnih tijela i ustanova država članica. U skladu s time se i u određenom broju europskih država postupak za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja vodi kao upravni postupak, s pravom na žalbu protiv odluka (rješenja) u pojedinačnim slučajevima i odlučivanjem po žalbama u drugome stupnju, kao npr. u Sloveniji i Njemačkoj. Kao regionalna organizacija koja se bavi zaštitom i promicanjem ljudskih prava, Vijeće Europe ima više dokumenata o osiguranju i unapređenju ostvarivanja tih prava u javnim tijelima i službama. Među njima izdvaja se *Rezolucija Komiteta ministara od 20. lipnja 2007. koja se odnosi na dobro upravljanje*, Dokument CM/Rec (2007), u čijem se članku 27. navodi da 'u načelu, treba omogućiti žalbu upravnom tijelu, prije traženja sudske kontrole zakonitosti akata uprave' (stavak 2.). Time se preporuča članicama Vijeća Europe da u svojim sustavima zaštite prava pojedinaca, koja se ostvaruju pred upravnim organima, omoguće preispitivanje upravnih akata unutar same uprave prije pokretanja sudske postupka zaštite prava.

Dakle, normativna praksa i organizacijska rješenja u europskim državama koje provode sustav mirovinskog osiguranja kontinentalnog tipa, poput hrvatskog, pokazuje da u žalbama protiv odluka o pravima iz toga osiguranja u prvome stupnju rješava kolegijalno tijelo nositelja mirovinskog osiguranja koji je donio odluku u prvome stupnju (Italija, Švicarska, Francuska) ili se prvostupanjski i drugostupanjski postupak odvija unutar istoga nositelja (SR Njemačka, Slovenija). Ta kolegijalna žalbena tijela nisu samostalna u odnosu na nositelja mirovinskog osiguranja i nisu organizacijski odvojena od njega, a slično je i s postupkom u prvom i drugom stupnju unutar istog nositelja mirovinskog osiguranja.

Također, ni Međunarodna organizacija rada u svojim dokumentima ne inzistira na odvojena tijela za rješavanje u prvome i drugome stupnju, dapače, u svojoj

normativnoj praksi omogućava upravo rješenje koje *pravo na žalbu uređuje kao pravo na prigovor određenoj instanci istoga tijela koje rješava o pravima*, a naglasak je na sudskoj zaštiti prava. Tu zaštitu uglavnom osiguravaju posebni i specijalizirani sudovi (sudovi socijalnog osiguranja), u sporu pune jurisdikcije. Konačno, niti se u Vijeću Europe ne inzistira na ovoj odvojenosti. Postojeće normativno i organizacijsko stanje postupka u mirovinskom osiguranju u Hrvatskoj u mnogome sliči onome u Njemačkoj i Sloveniji i ne odudara od postojeće europske prakse, a temelji se na načelima organizacije velikih sustava u kojima se na lokalnoj (donjoj) razini obavljaju poslovi s korisnicima (uspostavljanje osiguranja, rješavanje o pravima), a na središnjoj (višoj) razini obavljaju poslovi kontrole, financiranja, planiranja i upravljanja sustavom uopće (u poslove kontrole rada spada i rješavanje o pravima iz mirovinskog osiguranja u drugome stupnju i davanje odgovora na tužbe u upravnim sporovima)."

V. MJERODAVNE ODREDBE USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

6. Za ocjenu osnovanosti prijedloga neposredno je mjerodavan članak 18. Ustava, koji glasi:

"Članak 18.

Jamči se pravo na žalbu protiv pojedinačnih pravnih akata donesenih u postupku prvog stupnja pred sudom ili drugim ovlaštenim tijelom.

Pravo na žalbu može biti iznimno isključeno u slučajevima određenima zakonom ako je osigurana druga pravna zaštita."

VI. OCJENA USTAVNOG SUDA

7. Člankom 7. stavkom 1. ZOMO-a, propisano je da se u postupku ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja osigurava dvostupnost rješavanja u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: HZMO), kao i sudska zaštita prava. To podrazumijeva da se prvostupanjska rješenja o pravima iz mirovinskog osiguranja donose u područnim jedinicama HZMO-a, dok se o žalbama protiv tih rješenja odlučuje u središnjoj ustrojstvenoj jedinici HZMO-a (članak 133. stavak 1. ZOMO-a). Nadalje, člankom 136. ZOMO-a, propisano je da reviziju rješenja kojim je utvrđeno svojstvo osiguranika i mirovinski staž, obavlja središnja ustrojstvena jedinica HZMO-a.

Dakle, odlučivanje o pravima iz mirovinskog osiguranja povjereno je ZOMO-om HZMO-u koji unutar sebe ima područne jedinice i središnju ustrojstvenu jedinicu. Središnja ustrojstvena jedinica odlučuje i o reviziji kojoj je podvrgnuto svako rješenje o pravima iz mirovinskog osiguranja, ali i o žalbama osiguranika protiv prvostupanjskih rješenja o njihovim pravima iz mirovinskog osiguranja.

8. Predlagatelj smatra da je suprotno ustavnom jamstvu prava na žalbu iz članka 18. stavka 1. Ustava odlučivanje o žalbi unutar druge (hijerarhijski više) ustrojstvene jedinice istog upravnog tijela.

Zakonodavac je propisao dvostupnost u rješavanju o pravima iz mirovinskog osiguranja, kao i u drugim sustavima u kojima građani ostvaruju svoja prava (primjerice sustav zdravstvene zaštite). Kako proizlazi iz osporenih članaka ZOMO-a, u postupcima za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja, obvezno je rješavanje u dva stupnja, a pravo na žalbu osigurano je putem središnje ustrojstvene jedinice.

Prema tome, iz same činjenice da se o žalbi odlučuje unutar istog tijela, ali na višoj ustrojstvenoj razini, ne proizlazi da je došlo do povrede jamstva prava na žalbu iz članka 18. stavka 1. Ustava koji propisuje da se jamči pravo na žalbu protiv pojedinačnih akata donesenih u postupku pred sudom ili drugim ovlaštenim tijelom.

Također, Ustavni sud napominje da je protiv upravnih akata kojima se odlučuje o pravima iz mirovinskog osiguranja sudska zaštita osigurana u upravnom sporu na upravnim sudovima u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima ("Narodne novine" broj 20/10., 143/12. i 152/14.). Sudska zaštita prava iz mirovinskog osiguranja u pojedinačnim slučajevima provodi se pred upravnim sudovima koji rješavaju u sporu pune jurisdikcije, a u kojem se mogu preispitivati i činjenična i pravna utvrđenja upravnih tijela.

Zahtjevu neovisnosti tijela koje odlučuje o građanskom pravu odnosno obvezi (u što spadaju i prava iz mirovinskog osiguranja), prema ustaljenoj praksi Europskoga suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP), upravna tijela u pravilu ne udovoljavaju. Obrazlaže se to vezanošću nižih upravnih tijela za upute viših upravnih tijela, hijerarhijski ustrojenom odgovornošću u obavljanju upravnih djelatnosti te odgovornošću upravnih tijela odnosno izvršne vlasti zakonodavnoj vlasti. No, valja napomenuti da je u praksi ESLJP-a prihvaćeno i pravilo prema kojemu neće doći do povrede Konvencije ako o građanskim pravima i obvezama odlučuje tijelo koje ne udovoljava zahtjevima iz stavka 1. članka 6. Konvencije, ako je osigurano naknadno preispitivanje odluke od strane tijela koje tim zahtjevima udovoljava, konkretno, od strane suda pune jurisdikcije (presuda *Albert i Le Compte protiv Belgije*, Series A., Vol. 58 (1983.), § 29, str.16 - stajalište ponovljeno u odluci Ustavnog suda broj: U-I-745/1999 od 8. studenoga 2000., "Narodne novine" broj 112/00.).

9. Predlagateljstvo neizravno mišljenje da bi o pravima iz mirovinskog osiguranja trebala odlučivati dva potpuno odvojena tijela, a ne tijela na dvije ustrojstvene razine HZMO-a, nije podobno za razmatranje u postupku pred Ustavnim sudom.

Prema stajalištu Ustavnog suda, mogućnost nekog alternativnog rješenja sama po sebi ne čini osporene članke ZOMO-a nesuglasnim s Ustavom. Pod uvjetom da je rješenje koje je ponudio zakonodavac ostalo unutar ustavnopravno prihvatljivih granica, Ustavni sud nije nadležan davati svoju ocjenu o tome je li takvo rješenje najbolje za uređenje dotičnog pitanja odnosno jesu li zakonodavne ovlasti iz članka 2. stavka 4. alineje 1. Ustava u tom pitanju trebale biti iskorištene na drugačiji način.

10. Zbog svega navedenog te polazeći od očitovanja nadležnog Ministarstva i sadržaja osporenih zakonskih odredbi, Ustavni sud ocjenjuje da u prijedlogu nisu navedeni ustavnopravno relevantni razlozi koji bi doveli u sumnju suglasnost s Ustavom članaka 7. stavka 1., 133. stavka 1. i 136. stavka 2. ZOMO-a.

11. Stoga je na temelju članka 43. stavka 1. Ustavnog zakona riješeno je kao u izreci ovog rješenja.

PREDSJEDNICA
dr. sc. Jasna Omejec, v. r.

Primjer 3 iz sudske prakse: Presuda Upravnog suda Republike Hrvatske posl. br. Us-12765/2008-7 od 14. rujna 2011.

REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B
Frankopanska 16

Poslovni broj: Us-12765/2008-7

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Upravni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca toga suda u upravnom sporu tužitelja J. M. iz S. B., M. B. 71, protiv rješenja tuženog Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Središnje službe, Sektora provedbe međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, Zagreb, A. Mihanovića 3, klasa: 141-02/08-03/OB:03325375623, urbroj: 341-99-06/2-08/006226, od 12. studenog 2008., radi invalidske mirovine, u nejavnoj sjednici vijeća održanoj 14. rujna 2011.

p r e s u d i o j e

Tužba se uvažava.

Poništava se rješenje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Središnje službe, Sektora provedbe međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, Zagreb, A. Mihanovića 3, klasa: 141-02/08-03/OB:03325375623, urbroj: 341-99-06/2-08/006226, od 12. studenog 2008.

Obrazloženje

Osporenim je rješenjem odbijena žalba tužitelja izjavljena protiv rješenja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Područne službe u S.B., broj: 59896 od 14. ožujka 2008., kojim je tužitelju, pripadniku Hrvatskog vijeća obrane, kod kojeg je nastala opća nesposobnost za rad dijelom prouzročena ranjavanjem (30 %) u Bosni i Hercegovini, a dijelom bolešću (70 %), priznato počevši od 28. veljače 2007. pravo na invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad u iznosu od 1.775,08 kn mjesečno, te je umjesto te mirovine određena najniža mirovina u iznosi od 2.071,35 kn mjesečno, koja je umanjena prema odredbama Ugovora, te je određena u iznosu od 1.906,11 kn mjesečno.

Tužitelj osporava zakonitost pobijanog rješenja iz svih razloga navedenih u članku 10. stavak 1. točka 1. i 3. Zakona o upravnim sporovima. U bitnom navodi da mu je vrijednosne bodove kod izračuna invalidske mirovine trebalo utvrditi na temelju pripadajuće osnovice, prema ustrojbenom mjestu zamjenika zapovjednika satnije, a ne vojnika, kako je to učinilo tuženo tijelo. Izražava nezadovoljstvo ocjenom stručnog tijela medicinskog vještačenja, budući da mu se zdravstveno stanje znatno pogoršalo, te smatra da bi trebalo provesti novi postupak ocjene njegove radne sposobnosti. Predlaže Sudu da tužbu uvaži i poništi osporeno rješenje.

Tuženo tijelo u odgovoru na tužbu ostaje kod razloga navedenih u osporenom rješenju i predlaže Sudu da tužbu odbije.

Tužba je osnovana.

Odredbom članka 16. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, broj 174/04., 92/05., 2/07., 107/07., 65/09., 137/09., 146/10. i 55/11.) propisano je da vrijednosni bod radi određivanja invalidske mirovine hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata za invalidnost (opća nesposobnost za rad ili profesionalna nesposobnost za rad) koja je u cijelosti ili u dijelu nastala kao posljedica ranjavanja, ozljede, zatočeništva u logoru, bolesti, pogoršanja bolesti, odnosno pojavom bolesti zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske utvrđuje se na temelju pripadajuće osnovice za čin i ustrojbeno mjesto hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata iz članka 20. ovoga Zakona, tako da se osnovica utvrđena za godinu koja prethodi godini u kojoj se ostvaruje pravo na

irovinu podijeli s prosječnom godišnjom plaćom svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj za tu kalendarsku godinu. Stavkom 2. istog članka Zakona, propisano je da vrijednosni bod radi određivanja mirovine se utvrđuje prema vrijednosnom bodu u godini koja prethodi godini u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu.

Odredbom članka 20. stavkom 1. citiranog Zakona propisano je da utvrđivanje vrijednosnog boda za određivanje invalidske mirovine iz članka 16. ovog Zakona određuje se prema osobnom činu, ustrojbenom mjestu i zvanju hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata za godinu koja prethodi godini ostvarivanja prava na mirovinu prema točno određenim osnovicama prema činovima i ustrojbenim mjestima poblje navedenim u citiranom stavku članka 20. Zakona.

Točkom V. Naputka za provedbu prava članova obitelji zatočenog ili nestalog pripadnika HVO-a i provedbu prava iz članka 6. Ugovora između Republike Hrvatske i B. i H. o suradnji na području prava stradalnika rata u B. i H. koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji (Narodne novine, broj 128/2006) propisano je da se u postupku priznavanja prava na razliku invalidske odnosno obiteljske mirovine sukladno odredbama Ugovora za pripadnika postrojbi Hrvatskog vijeća obrane iz točke III i IV ovoga Naputka mjerodavan je čin, ustrojbeno mjesto odnosno policijsko zvanje koje je bilo dodijeljeno u trenutku ranjavanja, pogibije, nestanka odnosno zatočenja u neprijateljskom logoru.

Tuženo je tijelo odbilo žalbu tužitelja, uz obrazloženje da su vrijednosni bodovi izračunati na temelju osnovica prema činu vojnika, budući da su u postupku pribavljene dvije potvrde nadležnih tijela od 25. listopada 2007., te 19. veljače 2008., pa da uz potvrdu koju je priložio tužitelj od 17. veljače 1998., postoje kontradiktorni podaci o ustrojbenom mjestu tužitelja (budući da se nije mogao utvrditi vod, odnosno satnija kojoj je tužitelj pripadao na dan ranjavanja 16. rujna 1992.), pa da su mu stoga vrijednosni bodovi pravilno izračunati na temelju osnovica prema činu vojnika.

Ocjenjujući zakonitost osporenog rješenja, Sud nalazi da činjenično stanje nije u potpunosti i pravilno utvrđeno, te je povrijeđen zakon tužitelju na štetu.

Spisu predmeta prileži uvjerenje F. BiH, Federalnog Ministarstva za pitanja branitelja invalida Domovinskog rata, broj: 07/1-03-184/07 od 25. listopada 2007., te očitovanje istog tijela od 19. veljače 2008., iz kojih proizlazi da je tužitelj u razdoblju od 3. ožujka 1992. do 16. rujna 1992. bio na ustrojbenoj dužnosti zamjenika zapovjednika satnije, što odgovara ekvivalentu ustrojbenog mjesta natporučnika. Imajući u vidu citirane podatke nadležnog mjerodavnog tijela za vezu u svezi provedbe Ugovora, Sud nalazi da ukoliko navedeni podaci nisu bili dovoljni za utvrđenje čina i ustrojbenog mjesta tužitelja, da je od tijela za vezu trebalo zatražiti dopunu podataka, radi razjašnjenja odlučnih činjenica. Pri tome se napominje da potvrda od 17. veljače 1998., (prema kojoj je tužitelj u vrijeme ranjavanja obnašao dužnost zapovjednika voda) koju tuženo tijelo također citira u obrazloženju osporenog rješenja, nije izdana u skladu s pravilima o izdavanju uvjerenja, budući da ista potvrda nema žiga, pa nije niti odlučna u konkretnom slučaju.

Stoga, kako tuženo tijelo nije navelo razloge koji su odlučni za rješenje ove upravne stvari, te nije utvrdilo da li tužitelj ispunjava zakonske uvjete za određivanje vrijednosnih bodova na temelju ustrojbenog mjesta u vrijeme ranjavanja 1992. godine, povrijeđen je zakon na njegovu štetu.

Sud nalazi pravilnom ocjenu stručnog tijela medicinskog vještačenja u pogledu zdravstvenog stanja tužitelja, te ocjene o uzroku njegove invalidnosti. Ovlašteni viši vještak je u nalazu i mišljenju od 1. listopada 2008., detaljno opisao zdravstveno stanje tužitelja, te je suglasan s ocjenom Povjerenstva za reviziju ocjena invalidnosti pri Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti od 31. srpnja 2007., da kod tužitelja od 28. veljače 2007. postoji opća nesposobnost za rad s uzrokom invalidnosti od 30 % ranjavanje tužitelja na teritoriju B. i H. (stanje nakon ranjavanja u lijevu potkoljenu) koje je u svezi s odredbom članka 1. stavkom 1. točke 7. Ugovora i 70 % bolesti koje nisu posljedica ranjavanja ili zatočeništva prema članku 1. stavku 1. točki 7. Ugovora.

Slijedom iznijetog, tuženo će tijelo u postupku nakon ove presude donijeti novo rješenje, te ponovno odlučiti o žalbi tužitelja, te službenim putem od tijela za vezu zatražiti dopunu podataka o činu i ustrojbenom mjestu tužitelja, odnosno o vodu, odnosno satniji, kojoj je tužitelj u vrijeme ranjavanja pripadao. Pri tome će tuženo tijelo imati u vidu da je ovaj Sud u ovom postupku ocijenio da je pravilno

utvrđen uzrok invalidnosti tužitelja. Novo rješenje treba biti obrazloženo u smislu odredbe članka 209. i 245. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 53/91. i 103/96.).

Trebalo je stoga temeljem odredbe članka 39. stavka 2. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine, broj 53/91., 9/92. i 77/92.) tužbu uvažiti i poništiti osporeno rješenje, s time da tuženo tijelo donese novo rješenje pridržavajući se po članku 62. istog Zakona pravnog shvaćanja Suda i njegovih primjedaba u pogledu postupka.

U Zagrebu 14. rujna 2011.

LITERATURA

1. Borković I., Upravno pravo, Narodne novine, 2002.,
2. Đerđa Dario: Opći upravni postupak u RH, Inženjerski biro, Zagreb, 2010.
3. Ljubanović Boris: Modernizacija hrvatske uprave, Hrvatska javna uprava, 2010.
4. Pravilnik o načinu i uvjetima za priznavanje prava samostalnih umjetnika na uplatu obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna RH ("Narodne novine", broj: 91/15)
5. Pravilnik o vođenju evidencije o fizičkim osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja („Narodne novine“, 157/13, 153/14)
6. Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, poslovni broj U-I-949/2014
7. Šprajc Ivan: Uvjeti propisivanja posebnog upravnog postupka; Usporedba novog i starog ZUP-a, Hrvatska pravna revija br. 1/2011., str. 58-66;
8. Šprajc Ivan: Upravni postupak prema ZUP-u (predavanja i vježbe)
9. Obiteljski zakon ("Narodne novine", broj: 103/15)
10. Opći porezni zakon ("Narodne novine", broj: 147/08, 18/11, 148/08, 18/11, 78/12, 136/12, 73/13, 26/15)
11. Pomorski zakonik ("Narodne novine", broj: 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15)
12. Ustavni zakon o ustavnom sudu RH ("Narodne novine", broj: 49/02 - pročišćeni tekst)
13. Zakon o Državnom inspektoratu ("Narodne novine", broj: "Narodne novine", broj: 116/08, 123/08, 49/11)
14. Zakon o izvlaštenju i određivanju naknade ("Narodne novine", broj: 74/14)
15. Zakon o komasaciji poljoprivrednog zemljišta ("Narodne novine", broj: 51/15)
16. Zakon o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj: 151/14, 33/15, 93/15)
17. Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine", broj: 80/13, 137/13)
18. Zakon o općem upravnom postupku iz 1956 ("Službeni list SFRJ", broj: 52/56)
19. Zakon o općem upravnom postupku iz 1986 ("Službeni list", broj: 47/86)
20. Zakon o općem upravnom postupku ("Narodne novine SFRJ", broj: 47/09)
21. Zakon o patentu ("Narodne novine", broj: 173/03, 87/05, 76/07, 30/09, 128/10, 49/11, 76/13)

22. Zakon o pravima branitelja iz Domovinskog rata i članova obitelji ("Narodne novine", broj: 174/04, 92/05, 02/07, 107/07, 65/09, 137/09, 146/10, 55/11, 140/12, 19/13, 33/13, 148/13, 92/14)
23. Zakon o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva ("Narodne novine", broj: 43/96, 44/96)
24. Zakon o prebivalištu ("Narodne novine", broj: 144/12 i 158/13 - pročišćeni tekst)
25. Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija ("Narodne novine", broj: 158/03, 198/03, 138/06, 45/11)
26. Zakon o provedbi carinskih propisa EU ("Narodne novine", broj: 54/13)
27. Zakon o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj: 157/13, 152/14 i 99/15)

Web stranice:

- <https://upravno.gov.hr>
- www.mspm.hr
- www.pravst.hr
- www.upravnisudrh.hr
- www.iusinfo.hr

Prilozi:

1. Rješenje Stručnog povjerenstva za priznavanje prava samostalnih umjetnika, klasa: UP/I-612-01/11-01/438, ur. broj: 15-01-11-01 od 12. prosinca 2011.
2. Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-I-949/2014 od 4. ožujka 2015.
3. Presuda Upravnog suda Republike Hrvatske posl. br. Us-12765/2008-7 od 14. rujna 2011.